

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/174/2023
Identifikačné číslo spisu:	7514208957
Dátum vydania rozhodnutia:	28.11.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:7514208957.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a členiek senátu JUDr. Jany Bajánkovej a JUDr. Eriky Zajacovej v spore žalobcu L. L., P., W. X, zastúpený JUDr. Milanom Szöllössym, advokátom, Košice, Mlynská 28, proti žalovanej Union poisťovňa, a. s., Bratislava, Karadžičova 10, IČO: 31322051, o náhradu škody 9.574,85 eura s prísl., vedenom na bývalom Okresnom súde Košice - okolie pod sp. zn. 16C/175/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 06. júna 2023 sp. zn. 5Co/132/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanej nepriznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice - okolie (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom (v poradí druhým) z 03. februára 2022 č. k. 16C/175/2014 - 400 rozhodol tak, že:

Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 7.659,88 eura s úrokmi z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo sumy 7.659,88 eura od 22. 3. 2014 do zaplatenia, všetko v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I.). Žalobu v zostávajúcom rozsahu zamietla (výrok II.). Žalovaná je povinná nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 60 % s tým, že o výške trov rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (výrok III.). Štát má právo na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 20 % a voči žalovanej v rozsahu 80 % s tým, že o výške trov rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (výrok IV.).

1.1. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že v prejednávacom prípade nebolo sporné, že dňa 11. 05. 2013 došlo k dopravnej nehode, účastníkom ktorej bol žalobca i poistenec žalovanej. Spornými boli skutkové okolnosti dopravnej nehody, kedy žalobca začal predbiehací manéver, kedy poistenec žalovaného začal odbočovanie na cestu k družstvu a či a ktorý účastník cestnej premávky svojou jazdou ohrozil iného účastníka cestnej premávky. Tieto okolnosti sú podstatné pre posúdenie príčiny dopravnej nehody, a tým aj zodpovednosti za jej následky. Žalovaný tiež namietal žalobcom

uplatnenú výšku škody.

1.2. Z oboch vykonaných znaleckých posudkov vyplýva, že pred zrážkou jazdil žalobca povolenou rýchlosťou a vodič pred ním idúceho motorového vozidla veľmi pomaly. Vodič vozidla Škoda registroval za sebou idúce vozidlo už skôr pred odbočovaním. Bol preto povinný sledovať premávku a vozidlo idúce za ním a zaradiť sa do ľavého jazdného pruhu len vtedy, ak to umožní bezpečná situácia na ceste a ak prejazdom do iného pruhu neohrozí alebo neobmedzí vodiča vozidla idúceho za ním. Pri riadnom a časovo správnom odsledovaní situácie a pohybu vozidla Audi, vrátane skutočnosti, že vodič vozidla Audi nespomaľoval, mohol a mal vyhodnotiť, že nemôže vykonať úkon odbočenia vľavo, pretože vozidlo Audi nespomaľuje a bude ho musieť predbiehať. Týmto konaním nepochybne ohrozil vodiča vozidla idúceho za ním a z technického hľadiska zapríčinil dopravnú nehodu. Oba znalecké posudky obsahujú jednoznačný záver, že vodič vozidla Škoda manévrom odbočovania vľavo ohrozil za ním idúce vozidlo žalobcu.

1.3. Podľa znaleckého posudku Ing. C. I. spoluzavinenie dopravnej nehody žalobcom prichádza do úvahy vtedy, ak tento mohol predpokladať možnosť odbočenia pred ním idúceho OMV. S ohľadom na skutočnosť, že žalobca videl, že motorové vozidlo pred ním jazdí veľmi pomaly, bol podľa názoru súdu povinný byť ostražitým a sledovať pohyb tohto vozidla - či zastane, pôjde ďalej (a akou rýchlosťou) príp. či nebude odbočovať alebo presúvať sa do ľavého jazdného pruhu. Žalobca bol pred úkonom predbiehania povinný presvedčiť sa, či tento úkon môže bezpečne vykonať. Tým, že sa dostatočne nepresvedčil o možnosti bezpečného predbiehania, prispel k vzniku kolíznej situácie. K manévru predbiehania došlo v úseku križovatky, kde je predchádzanie zakázané. Okolnosť, či išlo o križovatku, ktorá nebola označená žiadnym dopravným značením, alebo odbočku k družstvu, nemení technickú príčinu dopravnej nehody. Aj keď žalobca porušil pravidlo cestnej premávky zakazujúce predbiehať v úseku križovatky, táto okolnosť nevyvolala kolíziu situáciu, resp. neznemožnila jej zabrániť. Preto je irelevantné, že nič nenasvedčovalo tomu, že išlo o križovatku. Za podstatnú súd považuje skutočnosť, že žalobca pri riadnom odsledovaní situácie pred sebou mohol predpokladať i možnosť odbočenia pred ním idúceho vozidla. Existencia odbočky bola v čase začatia odbočovacieho manévru žalobcom viditeľná (vychádzajúc zo simulácie Ing. I., 3 sekundy pred zrážkou). Toto konanie resp. nedostatočná obozretnosť žalobcu ale len prispela k vzniku dopravnej nehody. Súd má za to, že prvotnou a prevažujúcou príčinou dopravnej nehody bolo konanie vodiča Škoda, ktorý porušil povinnosť venovať sa plne vedeniu vozidla a sledovať situáciu v cestnej premávke. Vodič Škoda mohol a mal jednoznačnú možnosť odsledovať za ním idúce motorové vozidlo a vzhľadom na jeho rýchlosť a nespomaľovanie vyhodnotiť, že toto vozidlo ho bude predchádzať. Prejazdom do ľavého jazdného pruhu ohrozil vodiča idúceho za ním. Súd preto ustálil účasť vodiča Škoda t. j. poisťovňa žalovanej na vzniku škody v rozsahu 80 %. V zostávajúcom rozsahu súd považoval za zodpovedného žalobcu.

1.4. Súd považuje závery znaleckého dokazovania Ing. C. I. za zrozumiteľné a dostatočne objasňujúce technickú príčinu dopravnej nehody. Súd hodnotí znalecký posudok ako každý iný dôkaz. Súd berie do úvahy komplexnosť posudku, úplnosť odpovedí a vzťah posudku k iným vykonaným dôkazom. Znalecký posudok je zrozumiteľný, preskúmateľný a súladný s inými dôkazmi, vrátane znaleckého posudku predloženého žalovanou.

1.5. Námitka žalovanej o inom možnom priebehu nehodového deja nebola v konaní preukázaná, a to ani ňou predloženým znaleckým posudkom. Závery znaleckej organizácie predpokladajú viaceré možné technické príčiny nehodového deja, avšak tieto sa opierajú o nepreukázané skutočnosti. Ide predovšetkým o včasné zapnutie znamenia o zmene smeru jazdy vodičom vozidla zn. Škoda resp. vozidla zn. Audi a o koridor pohybu vozidla Audi, t. j. či toto vozidlo uskutočnilo prejazd do ľavého jazdného pruhu v dostatočnej vzdialenosti od vozidla Škoda alebo po zrušení bezpečnej vzdialenosti. Tieto skutočnosti, ako uvádza samotná znalecká organizácia (čo potvrdil aj znalec Ing. I.) ale nie je možné technicky vyhodnotiť, a preto na ich domnelej existencii či neexistencii nemožno určiť zodpovednosť účastníkov dopravnej nehody.

1.6. Žalobcom uplatnená škoda predstavuje rozdiel medzi vyčíslenou všeobecnou hodnotou zničeného OMV podľa znaleckého posudku Ing. Mariána Bakajsa a všeobecnou hodnotou vozidla stanovenou poisťovateľom 5.245,73 eura, náklady na zapožičanie náhradného OMV 2.192,40 eura, poisťovateľom odpočítaná dohodnutá spoluúčasť z havarijného poistenia 1.922,72 eur a náklady za vypracovanie znaleckého posudku 214 eur. Výšku uplatňovanej škody v sume celkom 9.574,85 eur žalobca preukazoval predloženými listinnými dôkazmi.

1.7. Znaleckým posudkom č. X/XXXX vypracovaným Ing. L. Q., znalcom z odboru: doprava cestná, odvetvie: technický stav cestných vozidiel, odhad hodnoty cestných vozidiel bola stanovená všeobecná hodnota motorového vozidla žalobcu vo výške 61.033 eur. Všeobecná hodnota motorového vozidla podľa poisťovateľa žalobcu činila 55.787,27 eura. Vzniknutý rozdiel všeobecnej hodnoty motorového vozidla tak zodpovedá sume 5.245,73 eura. Za vypracovanie znaleckého posudku č. X/XXXX znalec Ing. L. Q. vyúčtoval žalobcovi faktúrou č. X/XX zo dňa 28. 08. 2013 odmenu vo výške 214 eur.

1.8. Žalovaná zdôrazňovala, že predložený znalecký posudok č. X/XXXX nemá náležitosti znaleckého posudku podľa CSP, a preto ho môže súd považovať len za listinný dôkaz. Odmena vyplatená znalcovi za podanie znaleckého posudku nespadá pod § 4 zákona č. 381/2001 Z. z. o PZP.

1.9. Predmetný znalecký posudok neobsahuje doložku, že znalec si je vedomý následkov vedome nepravdivého znaleckého posudku (§ 209 ods. 2 CSP). V čase vyhotovenia znaleckého posudku ešte neplatil CSP a zákon č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch v § 17 znalcovi uvedenú povinnosť neukladal, preto doložka neobsahuje takéto znenie. Aj ak nejde o znalecký posudok podaný v zmysle CSP, ide o listinný dôkaz, ktorý je rovnocenný s ostatnými dôkazmi, vrátane znaleckého posudku. Závery tohto dôkazu sú jednoznačné a komplexné a neboli v konaní vyvrátené inými dôkazmi. Je nepochybné, že žalobca vynaložil na zadováženie tohto dôkazu sumu 214 eur.

1.10. Podľa oznámenia o poistnom plnení poisťovateľa žalobcu zo dňa 03. 07. 2013 bola žalobcovi z dôvodu spoluúčasti odpočítaná suma 1.922,72 eura. Táto časť uplatneného nároku nebola v konaní žalovanou rozporovaná. Súd ju považuje za nespornú a preukázanú.

1.11. Výšku nákladov na zapožičanie náhradného motorového vozidla za obdobie od 04. 05. - 12. 06. 2013 vo výške 2.192,40 eura dokladoval žalobca faktúrou spoločnosti Moris Slovakia s.r.o. zo dňa 18. 06. 2013.

1.12. Žalovaný tvrdil nedôvodnosť nároku na náhradu nákladov za požičanie vozidla, pretože nevyhnutnosť nájmu náhradného vozidla je preukázaná len do času, kým sa poškodený dozvie o tom, že sa jedná o totálnu škodu a žalobca už v čase nájmu dlhší časový úsek vedel o tom, že ide o totálnu škodu.

1.13. Súd posudzoval účelnosť a dôvodnosť aj tohto nároku. Vzhľadom na vzdialenosť miesta výkonu práce žalobcu od miesta jeho bydliska súd ustálil, že žalobca pre výkon povolania potreboval OMV. Náhradné vozidlo mal požičané od 14. 05. 2013, t. j. odo dňa nasledujúceho po dopravnej nehode do 12. 06. 2013, t. j. spolu 29 dní. Túto dobu súd považuje za primeranú dobu posúdenia škody a možnosti jej odstránenia a v prípade totálnej škody aj potrebnej pre zaobstaranie iného vozidla namiesto zničeného vozidla. Aj keď žalobca zrejme vedel skôr o tom, že ide o totálnu škodu, poistná udalosť bola poisťovateľom žalobcu (z havarijného poistenia) oficiálne ukončená až dňa 03. 07. 2013, čo vyplýva z oznámenia poisťovne KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. zo dňa 03. 07. 2013. Podľa súdu je nárok na priznanie náhrady za vypožičanie vozidla dôvodný do doby oznámenia o ukončení šetrenia poistnej udalosti a o poistnom plnení.

1.14. Všetky žalobcom uplatnené nároky predstavujú ujmu v majetkovej sfére žalobcu, a teda škodu, ktorá žalobcovi vznikla v dôsledku a v priamej príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou. Všetky tieto náklady možno subsumovať pod § 4 zákona č. 381/2001 Z. z. o PZP.

1.15. Vychádzajúc z ustálenia zodpovednosti poistenkyne žalovaného na spôsobenej škode v rozsahu 80 %, žalobcovi patrí nárok na náhradu škody vo výške 7.659,88 eura. V tomto rozsahu súd považoval nárok žalobcu na zaplatenie istiny za dôvodný a preukázaný (výrok I).

1.16. V zmysle ust. § 11 ods. 7 zákona o PZP poisťovateľ je povinný poskytnúť poistné plnenie do 15 dní po skončení prešetrovania potrebného na zistenie rozsahu povinnosti poisťovateľa poskytnúť poistné plnenie alebo po doručení právoplatného rozhodnutia súdu o výške náhrady škody poisťovateľovi, ak z tohto rozhodnutia nevyplýva iná lehota na poskytnutie poistného plnenia.

1.17. Podľa § 11 ods. 8 zákona o PZP ak poisťovateľ nesplní povinnosť podľa odseku 6, je povinný zaplatiť poškodenému úroky z omeškania podľa osobitného predpisu (§ 517 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka).

1.18. V prejednávanej spore si žalovaná povinnosť uloženú v § 11 ods. 6 a ods. 7 zákona o PZP riadne nesplnila, keďže v lehote do 3 mesiacov neposkytla plnenie resp. nevysvetlila odmietnutie plnenia. Vzhľadom na uvedené súd dospel k záveru, že k omeškaniu žalovaného s poskytnutím poistného plnenia, keďže nedošlo k riadnemu splneniu si povinností v zmysle § 11 ods. 6 a ods. 7 zákona o PZP došlo dňom nasledujúcim po uplynutí 15 dní od lehoty, kedy malo byť šetrenie skončené (06. 03. 2014),

t. j. dňom 22. 03. 2014. Od uvedeného dátumu žalobcovi patria zákonné úroky z omeškania, ktoré zodpovedajú 5,25 % ročne (výrok I).

1.19. V zostávajúcom nároku bola žaloba ako nedôvodná zamietnutá (výrok II).

1.20. O náhrade trov konania bolo rozhodnuté v zmysle ust. § 255 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

1.21. Výsledok sporu zakladá žalobcovi právo na náhradu trov konania voči žalovanej v rozsahu 60 %, pretože žalobca bol v konaní úspešný v rozsahu 80 % a žalovaná v rozsahu 20 %. Čistý pomer úspechu žalobcu činí 60 %. Súd preto rozhodol o povinnosti žalovanej nahradiť žalobcovi trovy konania v uvedenom rozsahu (výrok III).

1.22. V rámci trov konania rozhodoval súd i o trovách odvolacieho konania (§ 396 ods. 1, ods. 3 CSP). Odvolací súd uznesením zo dňa 05. 06. 2019 zrušil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátil na ďalšie konanie. Ide o jednotné prvoinštančné konanie, ktoré netvorí pri zrušení rozsudku odvolacím súdom samostatné celky.

1.23. O trovách štátu rozhodol súd s poukazom na ust. § 255 CSP, čl. 2.1, čl. 4 CSP. Výsledok sporu zakladá štátu právo na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 20 % a voči žalovanej v rozsahu 80 % (v tomto rozsahu boli v konaní neúspešní). Súd preto rozhodol o povinnosti žalobcu a žalovanej nahradiť štátu trovy konania v uvedenom rozsahu (výrok IV).

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 06. júna 2023 sp. zn. 5Co/132/2022, rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil vo výrokoch II., III. a IV. (výrok I.). Žalovanej priznal proti žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (výrok II.).

2.1. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uviedol, že preberá v celom rozsahu súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, ktorý vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na rozhodnutie v danej veci, výsledky dokazovania správne vyhodnotil a dospel i k správnym skutkovým záverom, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcom uplatneného nároku. Odvolací súd zároveň v celom rozsahu zdieľa i právne závery súdu prvej inštancie vo veci a odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvej inštancie odchýliť.

2.2. Žalobca v podanom odvolaní neuvádza žiadne také skutočnosti, s ktorými by sa súd prvej inštancie náležite nevysporiadal, ktoré by nevychádzali z priebehu dopravnej nehody a záverov znalca. V prípade, ak žalobca s týmito závermi nesúhlasil, nič mu nebránilo dať si vypracovať súkromný znalecký posudok, čo ale nevykonal.

2.3. Na zdôraznenie správnosti dôvodov napadnutého rozsudku (§ 387 ods. 2) možno doplniť nasledovné:

2.4. Odvolací súd považuje za dôležité zvýrazniť skutočnosť, že vec už raz bola zrušená odvolacím súdom a prvoinštančný súd vykonal patričné dokazovanie v súlade so zrušujúcim uznesením krajského súdu, pokiaľ ide o základ nároku a stanovenie výšky (rozsahu) zodpovednosti.

2.5. V prípade, že zavinenie poškodeného nie je jedinou príčinou vzniku škody a ďalšia príčina škody spôsobenej prevádzkou dopravného prostriedku môže byť na strane prevádzateľa. Za daných okolností poškodený znáša škodu len pomerne. Za zvyšnú časť škody zodpovedá prevádzateľ. Poisťovňa je oprávnená znížiť poisťné plnenie v rozsahu v akom je preukázané zavinenie poškodeného.

2.6. Posúdenie príčiny vzniku dopravnej nehody vo vzťahu k zákonným ustanoveniam je otázkou právnou. Jej riešenie neprináleží technickému znalcovi. Úlohou znalca z odboru cestnej dopravy je posúdiť príčinu vzniku dopravnej nehody z technického hľadiska. Pri vyhodnocovaní technickej príčiny vzniku dopravnej nehody je však nevyhnutné posúdiť správanie účastníkov cestnej premávky a to práve vo vzťahu k zákonným ustanoveniam.

2.7. Súd správne vyhodnotil, že žalobca mal a mohol predpokladať odbočenie vozidla Škoda a bol povinný presvedčiť sa, že môže bezpečne pred sebou idúce vozidlo predbehnúť. V prípade pochybností o bezproblémovom predchádzaní, nič žalobcovi nebránilo použiť zvukové znamenie, čím bezpochyby mohol stretu motorových vozidiel zabrániť. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že žalobca porušil prevenčnú povinnosť a náležite nevykonal všetky potrebné úkony, aby škode zabránil.

2.8. Tento záver, nemení nič na skutočnosti, že podstatnou príčinou vzniku škody bolo porušenie

povinnosti vodiča MV Škoda neohroziť žalobcu pri úkone predchádzania.

2.9. Prvoinštančný súd, podľa názoru odvolacieho súdu, správne vyhodnotil spoluzavinenie žalobcu na vzniknutej škode, mieru zodpovednosti žalobcu určil v rozsahu 20 % a vodiča MV Škoda 80 %

2.10. S prihliadnutím na záver odvolacieho súdu, ktorým potvrdil zamietavý II. výrok, je správne rozhodnutie prvoinštančného súdu o trovách konania ako aj náhrade trov štátu, preto tieto výroky boli ako vecne správne potvrdené.

2.11. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

2.12. Žalobca nebol v odvolacom konaní úspešný, preto žalovanej bola priznaná náhrada trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Uviedol, že odvolací súd sa v podstate nezaoberal ani s jednou z podstatných odvolacích námietok žalobcu v podanom odvolaní.

3.1. Žalobca v odvolaní poukázal a spochybnil najmä skutkový záver súdu prvej inštancie, že v mieste dopravnej nehody sa nachádzala križovatka, čo v odvolaní podporil argumentmi o neexistencii akéhokoľvek vodorovného či zvislého dopravného značenia, ktoré by križovatke zodpovedalo. Samotný policajný orgán mal o existencii križovatky v danom mieste pochybnosti, pretože vo viacerých listinách v priestupkovom spise uvádzal protichodné označenie tohto miesta. Preto za týchto okolností nemohlo byť skutkovo ustálené, že sa v mieste vzniku dopravnej nehody sa nachádzala križovatka s následným záverom o zákaze predbiehania v tomto mieste vzhľadom na ustanovenie 15 ods. 5 písm. g) zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých právnych predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoCP“). Išlo pritom o jedinú skutočnosť, ktorú súd prvej inštancie kladol na ťarchu žalobcu a v dôsledku čoho krátil žalobcom uplatnený nárok o 20 %. Práve preto bola odvolacia námietka žalobcu voči tomuto skutkovému záveru súdu prvej inštancie (ktorý sa mimochodom vo svojom rozhodnutí tiež nevysporiadal s argumentáciou spochybňujúcou tento skutkový záver) mimoriadne podstatná a žalobca legitímne od odvolacieho súdu očakával, že dostane na túto námietku v rozhodnutí o jeho odvolaní konkrétnu argumentačne a presvedčivo zdôvodnenú odpoveď. Odvolací súd však na túto námietku žiadnym spôsobom nereagoval a nevyjadril sa k nej.

3.2. Pokiaľ ide o ďalšiu odvolacie námietku týkajúcu sa posúdenia zodpovednosti za škodu v súlade s ustanovením § 431 OZ, nakoľko v predmetnom prípade išlo o stret prevádzok dvoch motorových vozidiel a predmet sporu sa v podstate týkal vysporiadania nárokov medzi prevádzkovateľmi týchto vozidiel, ani v tomto smere odvolací súd nepodal žalobcovi žiadnu odpoveď. Stotožnil sa s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorý sa však v tomto odôvodnení taktiež nezaoberala aplikáciou tohto ustanovenia na predmetnú vec. Ten krátenie nároku žalobcu o 20 % vybavil len strohým konštatovaním, že žalobca mal predpokladať možnosť odbočenia vozidla škodcu. Toto konštatovanie urobil napriek tomu, že takému záveru odporovali logické argumenty (nebolo preukázané tvrdenie vodiča vozidla škodcu, aby dával znamenie o zmene smeru jazdy, vozidlo škodcu sa pred začatím vykonávania odbočovania vľavo nenachádzalo pri ľavom okraji svojho jazdného pruhu a odbočovať začalo náhle, práve naopak sa nachádzalo na pravom okraji cesty, čo u žalobcu skôr evokovalo skutočnosť, že vozidlo škodcu chce zastať pri pravom okraji cesty a zaradením k pravému okraju cesty mu uvoľňuje priestor pre predbiehanie). Odvolací súd argumentáciu súdu prvej inštancie vo vzťahu k odvolacej námietke žalobcu ohľadne aplikácie ustanovenia § 431 OZ na danú vec nijako nedoplnil, ale išiel úplne mimo rámca odvolacích dôvodov žalobcu. Zaoberal sa totiž výkladom a aplikáciou ustanovení § 415 a § 420 OZ, ktoré nie sú vzhľadom na stret prevádzok v danom prípade pre právne posúdenie veci podstatné.

3.3. Ak došlo k stretu prevádzok dopravných prostriedkov, z ktorého vznikla ich prevádzateľom, resp. niektorému z nich škoda, je treba ich vzťah pri vysporiadaní škody posudzovať podľa § 431 OZ, podľa ktorého je rozhodujúca účasť, ktorú mali prevádzatelia na spôsobení vzniknutej škody. Je síce pravdou, že objektívnu mieru účasti na vzniknutej škode môže vyjadrovať aj prípadné zavinené konanie alebo opomenutie niektorého prevádzateľa (niektorých prevádzateľov). Podstatnou je však objektívna miera účasti na vzniku škody a prípadné zavinené konanie je možné zohľadniť len vtedy, ak je v príčinnej súvislosti so vznikom škody. Okruh okolností významných pre posúdenie účasti na vzniku škody pri strete prevádzok dopravných prostriedkov je širšia, ako len posúdenie podielu zavineného protiprávneho

konania vodičov dopravných prostriedkov. Okolnosť, že došlo k stretu prevádzka sama osebe neznamena, že každý z prevádzateľov zúčastnených stretu zodpovedá za škodu. Nie je pritom vylúčené a neodporuje to ani pojmu objektívnej zodpovednosti za škodu, aby výsledkom porovnania účasti jednotlivých prevádzateľov na stret prevádzok bol záver, že účasť niektorého z prevádzateľov je tak minimálna (nepatrná), že nezakladá jeho zodpovednosť za škodu. Práve vo vzťahu k použitiu ustanovenia § 431 OZ pre danú vec akcentoval žalobca na to, že prevádzka jeho vozidla neiniciovala vznik kolíznej situácie a žalobca ako vodič vozidla neporušil právne povinnosti, ktorých porušenie by bolo následne v príčinnej súvislosti so vznikom zrážky predmetných vozidiel. Takýto záver podporil pri svojom výsluchu aj znalec Ing. Ladislav Imrich, ktorý uviedol, že svoje závery v znaleckom posudku ohľadne výlučného zapríčinenia stretu motorových vozidiel zo strany prevádzky vozidla škodcu by nezmenil ani v prípade, ak by z právneho hľadiska bolo miesto dopravnej nehody považované za križovatku. Aj v takom prípade by totiž vodič Jozef Daňko znemožnil zabrániť dopravnej nehode žalobcovi s jeho vozidlom. Vodič vozidla škodcu mal totiž ešte pred začatím odbočovacieho manévru možnosť vidieť, že už je predbiehaný žalobcom a preto to bol práve úkon začatia odbočovania vozidla škodcu vľavo, ktorý inicioval a vyvolal kolíziu vozidiel. Príčinná súvislosť medzi prevádzkou motorového vozidla a následným vznikom škody je teda len medzi spôsobom pohybu vozidla škodcu a následným vznikom škody. Ak by vodič vozidla škodcu nezačal úkon odbočenia v čase, keď už bol predchádzaný, čo aj mohol registrovať, k zrážke vozidiel by nedošlo.

3.4. Žalobca navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alternatívne, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti zmenil nasledovne tak, že mení rozsudok vo výroku II., III. a IV. tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 1.914,97 eura s 5,25 % úrokom z omeškania ročne od 22. 03. 2014 do zaplatenia, to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

4. Žalovaná vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedla, že podľa jej názoru dovolanie nie je dôvodné a preto navrhl, aby dovolací súd dovolanie žalobcu zamietol.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie je potrebné zamietnuť.

6. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami.

Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

10. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

11. V súvislosti s námietkou dovolateľa o nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd uvádza, že podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premis dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

12. Je potrebné zdôrazniť, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

13. V súdnej veci odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP, keď mal za to, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, vec správne právne posúdil a svoje rozhodnutie náležite odôvodnil v súlade s § 220 ods. 2 CSP. Odvolací súd konštatoval správnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP). Dovolací súd je toho názoru, že odvolací súd zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k prijatému rozhodnutiu; jeho postup, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím súdu prvej inštancie nemožno považovať za zjavne neodôvodnený. Odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia má náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku

súdu prvej inštancie. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania (strán sporu) vrátane ich dôvodov a námietok. V súdnej veci sú z rozhodnutia odvolacieho súdu zrejmé úvahy, ktoré ho viedli k potvrdeniu záveru súdu prvej inštancie o nedôvodnosti uplatneného nároku. Odvolací súd sa dostatočne vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a s odvolacími námietkami dovolateľa.

14. Dovolateľ tvrdí, že v odvolaní spochybnil skutkový záver, že v mieste dopravnej nehody sa nachádzala križovatka, odvolací súd sa touto námietkou nezaoberal a nevysporiadal sa s ňou náležite ani súd prvej inštancie.

14.1. K tejto dovolacej námietke je potrebné uviesť, že túto súd prvej inštancie riešil bodoch 29, 30, a 31 svojho rozhodnutia, keď uvádza „K manévru predbiehania došlo v úseku križovatky, kde je predchádzanie zakázané. Okolnosť, či išlo o križovatku, ktorá nebola označená žiadnym dopravným značením alebo odbočku k družstvu, nemení technickú príčinu dopravnej nehody. Aj keď žalobca porušil pravidlo cestnej premávky zakazujúce predbiehať v úseku križovatky, táto okolnosť nevyvolala kolíznú situáciu, resp. neznemožnila jej zabrániť. Preto je irelevantné, že nič nenasvedčovalo tomu, že išlo o križovatku. Za podstatnú súd považuje skutočnosť, že žalobca pri riadnom odsledovaní situácie pred sebou mohol predpokladať i možnosť odbočenia pred ním idúceho vozidla. V odbočky bola v čase začatia odbočovacieho manévru žalobcom viditeľná (vychádzajú zo simulácie Ing. I., 3 sekundy pred zrážkou). Toto konanie, resp. nedostatočná obozretnosť žalobcu, ale len prispela k vzniku dopravnej nehody. Súd má za to, že prvotnou a prevažujúcou príčinou dopravnej nehody bolo konanie vodiča Škoda, ktorý porušil povinnosť venovať sa plne vedeniu vozidla a sledovať situáciu v cestnej premávke.“

14.2. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí ohľadne predmetnej námietky o bodoch 8.1, 14.1 a 14.2 uviedol „Súd správne vyhodnotil, že žalobca mal a mohol predpokladať odbočenie vozidla Škoda a bol povinný presvedčiť sa, že môže bezpečne pred sebou idúce vozidlo predbehnúť. V prípade pochybnosti o bezproblémovom predchádzaní nič žalobcovi nebránilo použiť zvukové znamenie, čím bezpochyby mohol stretu motorových vozidiel zabrániť. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že žalobca porušil prevenčnú povinnosť a náležite nevykonával všetky potrebné úkony, aby škodu zabránil. Tento záver nemení nič na skutočnosti, že podstatnou príčinou vzniku škody bolo porušenie povinnosti vodiča motorového vozidla Škoda neohroziť žalobcu pri úkone predchádzania.“

14.3. Dovolací súd teda dospel k záveru, že daná námietka dovolateľa je neopodstatnená, pretože v postupe odvolacieho súdu v spojení s postupom súdu prvej inštancie nezistil žiadne vady, ktoré by boli spôsobilé ukrátiť dovolateľa na jeho procesných právach a založiť tak prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

15. Pokiaľ ide o ďalšiu námietku dovolateľa, že odvolací súd argumentáciu súdu prvej inštancie vo vzťahu k odvolacej námietke ohľadne aplikácie ustanovenia § 431 OZ na danú vec nijako nedoplnil, keď namietal, že prevádzka jeho vozidla neiniciovala vznik kolíznej situácie a žalobca ako vodič vozidla neporušil právne povinnosti, ktorých porušenie by bolo následne v príčinnej súvislosti so vznikom zrážky predmetných vozidiel, išiel mimo rámca odvolacích dôvodov žalobcu, zaoberal sa výkladom a aplikáciou ustanovenia § 415 a 420 OZ, ktoré nie sú vzhľadom na stret prevádzok v danom prípade pre právne posúdenie veci podstatné.

15.1. Dovolací súd k predmetnej dovolacej námietke uvádza, že súd prvej inštancie predmetnú námietku rieši v bodoch 27, 28, 29, 30, 31 svojho rozhodnutia, keď uvádza, že „V prejednávanej veci nebolo sporné, že dňa 11. 05. 2013 došlo k dopravnej nehode, účastníkom ktorej bol žalobca i poistenec žalovanej. Spornými boli skutkové okolnosti dopravnej nehody, kedy žalobca začal predbiehací manéver, kedy poistenec žalovaného začal odbočovanie na cestu k družstvu a či a ktorý účastník cestnej premávky svojou jazdou ohrozil iného účastníka cestnej premávky. Tieto okolnosti sú podstatné pre posúdenie príčiny dopravnej nehody a tým aj zodpovednosti za jej následky. Žalovaný tiež namietal žalobcom uplatnenú výšku škody. Z oboch vykonaných znaleckých posudkov vyplýva, že pred zrážkou jazdil žalobca povolenou rýchlosťou a vodič pred ním idúceho motorového vozidla veľmi pomaly. Vodič vozidla Škoda registroval za sebou idúce vozidlo už skôr pred odbočovaním. Bol preto povinný sledovať

premávku a vozidlo idúce za ním a zaradiť sa do ľavého jazdného pruhu len vtedy, ak to umožní bezpečná situácia na ceste a ak prejazdom do iného pruhu neohrozí alebo neobmedzí vodiča vozidla idúceho za ním. Pri riadnom a časovo správnom odsledovaní situácie a pohybu vozidla Audi, vrátane skutočnosti, že vodič vozidla Audi nespomaľoval, mohol a mal vyhodnotiť, že nemôže vykonať úkon odbočenia vľavo, pretože vozidlo Audi nespomaľuje a bude ho musieť predbiehať. Týmto konaním nepochybne ohrozil vodiča vozidla idúceho za ním a z technického hľadiska zapríčinil dopravnú nehodu. Oba znalecké posudky obsahujú jednoznačný záver, že vodič vozidla Škoda manévrom odbočovania vľavo ohrozil za ním idúce vozidlo žalobcu. Toto konanie, resp. nedostatočná obozretnosť žalobcu len prispela k vzniku dopravnej nehody. Súd má za to, že prvotnou a prevažujúcou príčinou dopravnej nehody bolo konanie vodiča Škoda, ktorý porušil povinnosť venovať sa plne vedeniu vozidla a sledovať situáciu v cestnej premávke. Žalobca pri riadnom odsledovaní situácie pred sebou mohol predpokladať aj možnosť odbočenia pred ním idúceho vozidla.“

15.2. Odvolací súd k predmetnej námietke uviedol v bodoch 8.1, 8.2, 12.2, 14.1, 14.2 a 15, že: „Súd správne vyhodnotil, že žalobca mal a mohol predpokladať odbočenie vozidla Škoda a bol povinný presvedčiť sa, že môže bezpečne pred sebou idúce vozidlo predbehnúť. V prípade pochybností o bezproblémovom predchádzaní, nič žalobcovi nebránilo použiť zvukové znamenie, čím bezpochyby mohol stretu motorových vozidiel zabrániť. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že žalobca porušil prevenčnú povinnosť a náležite nevykonal všetky potrebné úkony, aby škode zabránil. Tento záver, nemení nič na skutočnosti, že podstatnou príčinou vzniku škody bolo porušenie povinnosti vodiča MV Škoda neohroziť žalobcu pri úkone predchádzania.“

15.3. Odvolací súd na zdôraznenie správnosti dôvodov napadnutého rozsudku doplnil dôvody svojho rozhodnutia o výklad ustanovení § 415 a 420 OZ.

15.4. Dovolací súd dospel k záveru, že ani daná námietka dovolateľa nie je opodstatnená, pretože v postupe odvolacieho súdu v spojení s postupom súdu prvej inštancie nezistil žiadne vady, ktoré by boli spôsobilé ukrátiť dovolateľa na jeho procesných právach a založiť tak prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

16. Dovolací súd v tejto súvislosti považuje za potrebné dodať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, pretože je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Prieskum skutkových zistení zo strany dovolacieho súdu spočíva iba v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade známosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak tieto vady v súdnej veci nezistil.

17. Na záver dovolací súd konštatuje, že námietka dovolateľa, že konanie pred odvolacím súdom bolo postihnuté vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f) CSP, je neopodstatnená. Podané dovolanie je tak síce prípustné, ale nie je dôvodné, a preto ho podľa § 448 CSP zamietol.

18. V dovolacom konaní úspešnej žalovanej (§ 453 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP) dovolací súd trovy dovolacieho konania nepriznal, pretože jej žiadne trovy nevznikli.

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.